

UDRUŽENJE INŽENJERA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

BANJA LUKA, Prvog krajiškog korpusa 13

UPUTSTVO O PREVENTIVNIM MJERAMA ZA BEZBJEDAN I ZDRAV RAD U MALOPRODAJNIM OBJEKTIMA U CILJU PREVENCIJE OD COVID-19

Prema Direktivi 2000/54 EC Evropske unije o zaštiti radnika od rizika pri izloženosti biološkim agensima na radu **CORONA VIRUS** spada u grupu 4 - biološki agens koji uzrokuje tešku bolest kod ljudi i predstavlja ozbiljnu opasnost - može predstavljati veliki rizik za širenje u okolinu, a obično na raspolaganju nema djelotvorne profilakse ili liječenja.

Virus se može zadržati na čvrstim površinama u prodajnim objektima i zbog toga treba pojačati higijenu na:

- kvakama ulaznih i prolaznih vrata;
- korpama koje koriste kupci (vlažno brisanje i dezinfekcija);
- ručkama na stepeništima;
- radnim površinama, staklenim vitrinama, pultovima na kasama, policama, šalterima i sl.
- opremi osoblja maloprodajnog objekta: fiskalne kase, vage, digitron, hemijske olovke i sl.

PREPORUKE ZA KUPCE

- Prije ulaska u maloprodajni prostor dezinfikujte ruke sredstvom koje se nalazi na prijemnom pultu.
- Ukoliko prostor ne dozvoljava neophodno rastojanje, svoj red sačekate van prostorije.
- Ukoliko je potrebno da se nakašljete, učinite to u pregib lakta ili papirnu maramicu, a upotrebijenu maramicu odložite u kantu za otpatke (sa poklopcem) i odmah nakon upotrebe dezinfikujte ponovo ruke.
- Izbjegavajte rukovanje ili neki drugi kontakt sa osobama u prostoriji.
- Mobilni telefon, novčanik i lične stvari držite u džepovima ili torbi i nemojte ih spuštati na površine u prostoriji.

VAŽNO!!!

- Redovnije održavanje higijene podova (najbolje toplim vodenim rastvorima na bazi hlora).
- Redovno pranje krpa za brisanje (ne mješati krpe za pod i krpe za radne površine).
- Često provjetranje radnih prostorija, kao i prostorija za odmor, toaleta, hodnika i sl.
- Instistiranje na „on-line“ plaćanju usluga i dostavi robe na kućnu adresu kad god je to moguće.
- Izbjegavanje kontakta sa novcem (papirnim i metalnim), odnosno kad je moguće organizovati plaćanje usluga platnim karticama ili mobilnim aplikacijama (kasirima obezbjediti dezinfekciju ruku sredstvima na bazi alkohola).
- Koristiti vodu za piće iz javnog vodovoda. Ukoliko se koristi voda iz aparata, vršiti redovnu dezinfekciju svih slavina, ručica i dijelova koji se hvataju ili pritiskaju pri punjenju čaša.
- Sve površine redovno prati i dezinfikovati (minimalno jednom na dan).

ZAŠTITNE MASKE

- Zaštitna maska štiti od direktnog udisanja infektivnog agenasa samo ako se pravilno koristiti (maska se može koristiti dok se ne ovlaži). Stavlja se preko nosa, usta i brade.
- Maska koja se skinje više se ne može vraćati na lice i ponovo koristiti, osim platnena koja se može oprati otkuhavanjem.
- Platnena maska se pere na temperaturi 95°C /u mašini ili kuhinjskoj posudi, suši i nakon peglanja spremna je za ponovno korištenje.
- Zaštitna maska se ne smije odlagati na radne površine, u džep ili ostavljati da visi oko vrata jer tako i sama postaje izvor infekcije.

ZAŠTITNE RUKAVICE

- Zaštitne rukavice štite od direktnog kontakta sa prljavim i inficiranim površinama samo ako se pravilno koriste.
- Ako se rukavicama dodiruju kontaminirane površine, a zatim telefon, olovka, odijelo, lice i sl. tada one ne mogu da spriječe prenos infekcije.
- Pranje ruku u rukavicama vršiti u toku radnog vremena toplom vodom i sapunom minimalno 20 sekundi.
- Prije skidanja rukavica obavezno ih dezinfikovati 70% alkoholom.

BEZBJEDNO ODLAGANJE OTPADA

Otpad koji obuhvata iskorištene zaštitne maske i rukavice, kao i ubruse kojima je vršeno brisanje površina, papirne maramice i drugi otpad za koji se opravdano pretpostavlja da bi mogao biti kontaminiran virusom, odlagati na slijedeći način:

- Odvojiti posebnu kantu koja ima mogućnost zatvaranja za ovaj otpad.
- Kantu obložiti kesom u koju će se ubacivati otpad, s tim da kesa ima mogućnost vezivanja na vrhu.
- Prije izbacivanja otpada, kesu vezati i izbaciti je sa ostalim otpadom.
- Prilikom manipulisanja sa otpadom (vezivanje i iznošenje otpada) obavezno koristiti zaštitnu masku i rukavice.

Molimo Vas držite međusobno rastojanje od 2 metra.

Osnovne preporuke za sprječavanje prenosa infekcije u maloprodajnim objektima robe široke potrošnje i supermarketima

- Prije ulaska u poslovni prostor, obavezna je dezinfekcija obuće i ruku. Za sve zaposlene obezbjediti gel za dezinfekciju ruku. U nedostatku vode i sapuna, koristiti dezinfekciona sredstva za ruke sa sadržajem minimum 70% alkohola. Ispred ulaza u objekat postaviti dezo barijeru sa dezinfekcijentom i dozer sa dezinfekcijentom za ruke (asepsol, hlorirana sredstva, alkohol i dr.). Za brisanje ruku koristiti papirne maramice/ubrusе koje nakon upotrebe odmah treba baciti u kantu za otpatke.
- Organizovati rad tako da osobe istih kvalifikacija i raspoređenih na ista radna mjesta rade u različitim smjenama da bi se u slučaju oboljenja jedne, spriječilo širenje bolesti i obezbjedilo obavljanje posla.
- Izbjegavati bliske kontakte, posebno sa osobama koje imaju simptome prehlade i gripa, odnosno omogućiti minimalnu distancu od druge osobe najmanje 2 m, a poželjno i veću.
- Vršiti povremeno umivanje čistim rukama i ispiranje usta toplom vodom, čajem ili sredstvima za oralnu higijenu i izbjegavati dodirivanje usta, nosa i očiju, osim maramicom i čistim rukama.
- Kupce u objekte puštati uz ograničenje istovremenog prisustva većeg broja ljudi (po pet kupaca), uz obaveznu dezinfekciju obuće i ruku na ulazu.
- Za manje kupovine (2 - 3 artikla) prodaju vršiti preko šaltera (gdje ta mogućnost postoji), kako kupci ne bi čekali izloženi vremenskim uslovima, a i da bi se smanjio ukupan broj lica koja čekaju ispred objekata.
- Ulaz u magacine veleprodaje najstrožije zabraniti nezaposlenima i sprovesti redovnu dezinfekciju frekventnih prolaza i radnih površina sredstvima na bazi hlora.
- Zabraniti ulazak trgovačkim putnicima i posjetiocima u administrativne prostorije bez izričitog odobrenja one osobe kod koje posjetilac želi prijem. Vozačima vozila dobavljača zabraniti napuštanje vozila odnosno udaljavanje od vozila tokom istovara i boravka u krugu objekta.
- Obezbjediti distancu između kupaca, ukoliko postoji, hol ili hodnik (zaduživanjem zaposlenog koji će voditi računa da propušta samo bezbjedan broj kupaca u prodavnicu), oznakama na podu (pomoću naljepnica ili postojanom bojom koja simbolizuje minimalan razmak između klijenata, postavljanjem plakata kojima se informišu građani kako da se ponašaju dok ulaze i izlaze, poštuju rastojanje, kreću se i čekaju u redu).
- Za ishranu zaposlenih koristiti upakovanu hranu. Prije i nakon jela obavezno dezinfikovati ruke. Otpatke prikupljati u za to namjenski određene posude.
- Zaposlene koji imaju obavezu nošenja uniformi, istu treba svaki dan da mijenjaju. Ukoliko se radna odjeća pere kod kuće, neophodno je istu prati na visokim temperaturama, a nakon sušenja, ukoliko vrsta materijala dozvoljava, peglati. Građansku odjeću držati odvojenu od službene/zaštitne odjeće i opreme.
- Robu/proizvode izbjegavati neposredno dodavati stranki/kupcu već ostavljanjem na radni sto, pult, stalažu, šank i sl. Izbjegavati svaki neposredan kontakt sa strankama/kupcima. Za vrijeme distribucije/dostave proizvoda strankama/kupcima držati distancu od najmanje 2 metra.
- Na kasi se može nalaziti samo jedan kupac, ostali treba da se nalaze na međusobnom odstojanju od najmanje 2 metra. Preporučuje se pravljenje barijera između kasira i kupca od stakla, pleksiglasa i sl.
- U objektima proizvodnje i prerade životnih namjernica dozvoljen je ulaz samo osobama koje se bave pripremom/proizvodnjom. U cilju podizanja opšte higijene službenu odjeću koristiti samo jedan dan i na kraju rada je odmah oprati na visokoj temperaturi i nakon toga prosušiti peglanjem na 100°C.
- Kod rada na terenu (prevoz i doprema robe, dostava hrane kod kupaca i sl.) pridržavati se mjera prevencije i lične higijene uz obavezno korišćenje respiratorne maske i zaštitnih rukavica.
- U službenom vozilu izbjegavati sjedenje jedan pored drugog, već iza vozača. Preporučuje se da se nalaze najviše dva putnika u vozilu uz obavezno korišćenje zaštitne opreme (maske i rukavica).
- Mjere sanitacije radnih i pomoćnih prostorija primjenjivati prije početka rada, u prekidima rada, u toku rada i na kraju radne smjene. Nakon sanitacije prostorija iste dobro provjetriti. Mjerama sanitacije obuhvatiti i opremu za rad i konstrukcije objekta (stepeništa, rukohvate, kvake i sl) kao i vozila za dostavu artikala.

ASANACIJA OBJEKTA

U slučaju sumnje ili kada je izvjesno da je neko od zaposlenih morao da ode u samoizolaciju, ili je u prodajni objekat ušao kupac za kog se sumnja da je prekršio samoizolaciju, a naložena mu je, ili je neko od zaposlenih u toku rada dobio simptome koji ukazuju na prisustvo zarazne bolesti COVID - 19, izvršiti sljedeće mjere dezinfekcije - asanacije:

- Prodajni objekat odmah zatvoriti.
- Pozvati specijalizovanu firmu koja vrši poslove dezinfekcije.
- Dezinfekciju vršiti u večernjim satima kako bi prodajni objekat ujutru bio spreman za otvaranje.
- Prilikom dezinfekcije zaposleni ne smiju boraviti u prostoru (obavezno napuštaju prostor).
- Sredstvo koje se koristi za dezinfekciju se raspršuje po svim površinama u prostoru (radne površine, zidovi, podovi) a sredstvo se zadržava i u vazduhu. Po otvaranju prodajnog objekta, potrebno je provjetriti prostor.